

Salmon Proteins útflytur laksaslógv

– Alt slógvið verður koyrt gjøgnum kvørn og verður súrgað við meyrusýru. Tá slógvið kemur til Eiðis, er tað sum ein greytur. Slógvið verður býtt upp í tveir bólkar, hávandað og lágvandað, og meginparturin verður útflutt til Noregs, sigur Annvør Jacobsen, stjóri á Salmon Proteins

Vilmund Jacobsen

Tað er Annvør Jacobsen, sum er stjóri og stendur á odda fyri fyrirkunni á Eiði, Salmon Proteins. Hon byrjaði hjá felagnum sum skrivstovufólk í 2003. Stjóri fram til 2005 var Jógvan Emiel Nielsen. Tá arbeidði Annvør hálva tíð á skrivstovuni, og aftrat teimum var ein maskinmaður.

Annvør Jacobsen sigur, at Salmon Proteins, sum alivinnan eigur, tekur ímóti avskurði, slógvi, gørunum og deyðum alifiski. Tá ILA herjaði tíðliga í hesi øldini – serliga í 2003 og 2004 – og nógvur alifiskur doyði, var tørvur á einum virki, sum kundi taka ímóti og samstundis fyribyrgja útbreiðslu av smittu.

– Tað primera er, at vit taka ímóti og viðgera lakaúdráttir, sum koma frá alibrúkum, kryvjivirkjum og framleiðsluvirkjum kring landið. Vit taka soleiðis ímóti øllum, sum er eftir, tá framleiðslan er farin av landinum.

Tá sjúka herjaði

Hon sigur, at Salmon Proteins soleiðis byrjaði sum ein verkætlan í samband við, at ILA varð staðfest í Føroyum,

Annvør Jacobsen, ið byrjaði sum skrivstovufólk á Salmon Proteins, er stjóri á virkinum á Eiði, sum alivinnan eigur

Mynd: Vilmund Jacobsen

umframt at Føroyar eisini gjørdur eina veterineravtalu við ES.

– Alt slógvið verður koyrt gjøgnum kvørn á ymisku virkjunum og verður

súrgað við meyrusýru. Tá slógvið kemur til okkara, er tað sum ein greytur.

Stjórinn sigur, at slógvið verður býtt upp í tveir bólkar, hávandað og lágvandað, sum tað verður rópt. Tann stóra nøgdin kemur av fiskinum, ið verður arbeiddur á virkjunum.

– Hetta er tann sonevndi lágvanda bólkurin. Hetta slógvið verður bara malið í kvørn og fær meyrusýru tilsetta. Síðan verður tað goymt í tangum, til tað verður útflutt.

Hon sigur, at hin bólkurin er slógvi frá fiski, sum er sjálvdeyður ella fyrirbeindur, tí hann hevur verið viðgjørdur við einum ella øðrum fyri tøkku. Fiskurin kann eisini vera deyður av sjúku.

– Hesin fiskur verður eisini malin, súrgaður við meyrusýru, umframt at slógvið verður kókað fyri at tryggja, at møgulig smitta verður dripin. Annvør Jacobsen leggur aftrat, at samlaða nøgdin av hesum slógvi í fjør var um 2.500 tons. Tey 500 tonsini vórðu brúkt til at taða við í Føroyum, og restin varð útflutt.

– Vit fáa umleið hálva aðru krónu fyri kilo fyri slógvi í lágvandabólkinum. Hinvegin verður beinleiðis goldið fyri at sleppa av við hin partin, sum er slógvi í hávandabólkinum. Tískil hava vit eisini valt at lata føroyingar, sum eru áhugaðir ókeypiss fáa hetta viðgjørda slógvi til tøð.

Hon sigur, at hitaviðgjørda slógvið í fyrstu syfti brennir grasið, tá tað verður sprottað.

– Men, tað taðar væl, og gras veksur væl aftur, leggur stjórin aftrat.

Startfóður til smágrísar

Á virkinum hjá Salmon Proteins á Eiði verður slógvið frá kryvjivirkjum, sum kryvja føroyska alilaksin, útflutt til Noregs, har tað verður brúkt sum partur av startfóðri til smágrísar.

– Í fjør vórðu umleið 16.000 tons av laksaslógvi frá kryvjivirkjum send til Noregs. Hetta var tann parturin av útflutninginum, sum kann endurnýtast til eitt nú fóður.

Annvør Jacobsen sigur, at harumframt vórðu umleið 2.000 tons av slógvi av laks, sum av ymsum orsökum var burturkoyrdur, eisini útflutt til Noregs, og hetta verður brúkt til biogass.

– Tað eru Hans Egil & Synir, sum syrgja fyri øllum flutningi við tanga-bilum, og hesum partinum stýra teir sjálvir, sigur stjórinn á Salmon Proteins á Eiði.

Gera brævbjálvar og prentlutir á Eiði

– Tað er ein sannroynd, at nýtslan av brævbjálvum er nógv minkað seinnu árinum, nú teldupostar í hópatali “flúgva” avstað hvønn einasta dag. Men, vit hava dugað at flutt okkum ymiskar vegir og hava soleiðis meira enn hetta eina beinið at standa á, sigur stjórinn í Tonito, Niels Emil Andreasen

Vilmund Jacobsen

Brævbjálvavirkið Sp/f Tonito á Eiði, sum byrjaði sítt virksema á vári í 1988, er einasta virkið í Føroyum, sum framleiðir brævbjálvar.

Hetta er ein familjufyrirtøka, sum var í leigaðum hølum fram til 1999, tá fyrirtøkan flutti í nýggjan bygning við Fjøravegin á Eiði. Her húsast Tonito framvegis, og stjóri er Niels Emil Andreasen.

Øll árin síðan byrjan hevur virksema hjá brævbjálvafyrirtøkuni ment seg stóðugt, og ongantíð hevur verið steðgur í framleiðsluni.

Nókur ár eftir byrjan rendi fyrirtøkan seg fyrst í nitiárunum í ringastu kreppu í Føroyum í nýggjari tíð, men eisini hesi árin hóraði fyrirtøkan undan.

Vinnan í Føroyum hevði um hetta mundið nógv útistandandi, og neyðugt var at rykkja eftir pengum, sum stjórinn tekur til, men fyrirtøkan megn-

aði fíggarliga at koma ígjøgnum hesi kreppuár.

– Vit hava goldið skatt øll árin, og tað sigur so mikið, at virksema hevur hingið saman, staðfestur stjórinn.

Breiðari grundarlag

Niels Emil visir á, at í nógv ár hevur Tonito havt ein stóran part av føroyska brævbjálvamarknaðinum, kanska stívlaga 80%, og tað hevur fyrirtøkan framvegis.

– Vit eru fegin um, at føroyingar hava tikið so væl undir við føroysku framleiðsluni av brævbjálvum og soleiðis hava hugsað føroyskt. Men, tað er ein sannroynd, at nýtslan av brævbjálvum er nógv minkað seinnu árinum, nú teldupostar í hópatali »flúgva« avstað hvønn einasta dag.

Stjórinn sigur, at fyrirtøkan hesi árin eisini hevur megnað at finna onnur bein at standa á, soleiðis at framleiðslugrundarlagið og soleiðis eisini útboðið er vordið breiðari.

Umframt at framleiða brævbjálvar, ger Tonito á Eiði eisini ymiskar prentlutir

Mynd: Vilmund Jacobsen

– Vit hava flutt okkum ymiskar vegir og eru eitt nú farin at gera ymiskar prentlutir, leggur hann aftrat.

Krevjandi uppgávur

Hjá Tonito starvast trý og fyra fólk dagliga, men tá størri uppgávur og bileggingar eru, eru eisini onnur fólk til hjálpar í fyrirtøkuni.

– At gera prentlutir er sera krevjandi, men alt, sum vit átaka okkum í hesum sambandi, verður lagt til rættis niður í minstu smálutir.

Niels Emil Andreasen visir á, at í góðum samstarvi millum brúkarar og Tonito kunnu góð og snøgg úrslit greiðast úr hondum.

Vikublaðið kann leggja aftrat, at

Tonito hevur eina góða heimasíðu, har øll kunning er um brævbjálvar í øllum hugsandi støddum og sløgum, og har kunning eisini eru um møguleikar við ymskum prentlutum.

Heimasíðan hjá Tonito er www.tonito.fo